

TÜRI RAAMATUKOGU TEGEVUSARUANNE 2018

Põhilised tegevussuunad

Raamatukogude jaoks on aasta olnud väga tegevusterohke. Juba paar aastat oleme pakkunud lugemise kõrvale üha enam ka muud kultuurilist meelelahutust. Meie lugejad on uuendused hästi vastu võtnud ning neil on tekkinud ka ootused uute tegevuste ning sündmuste suhtes. Seega on raamatukoguhoidjatel kõvasti nuputamist, et hoida lugejate huvi üleval. Palju korraldati sündmusi EV100 ning Retla Rahvaraamatukogu Seltsi 100 (Oisu raamatukogu otsene eelkäija) raames. Saime juurde palju uusi ja huvitavaid koostööpartnereid.

Mitmed jätkutegevused/ üritused, millega eelmisel aastal alustasime, on leidnud oma koha lugejate südames. Raamatukogud oma kultuuriprogrammidega on leidnud oma nišši kultuurisündmuste seas, lasteüritustel käib üha rohkem lapsi, mis näitab, et lastel on tekkimas huvi ja harjumus raamatukogus käia.

Põhilisemad tegevussuunad olid:

- Teeninduspiirkonna lugejate vajadusi rahuldav kogude täiendamine;
- Jätkuv töö kogude korrastamisel (lagunenud, aegunud eksemplaride mahakandmine);
- Pärimusaasta tähistamine läbi erinevate sündmuste („Villapäev”, „Pärimuspäev-Vana-aja tööd ja lood”);
- EV 100 ja Retla Rahvaraamatukogu Seltsi 100 tähistamine läbi erinevate sündmuste;
- Koostöö arendamine ja uute koostöövõimaluste otsimine erinevate valla ja maakonna asutuste vahel;
- Lugemise ning raamatutega seonduvate ürituste korraldamine lastele ja noortele ning täiskasvanutele;
- Projektide kirjutamine rahastuste saamiseks;
- Raamatukogu arengukava väljatöötamine;
- Osalemine erinevates üleriigilistes projektides („Aitan lapsi raamatute juurde”; „Kunst raamatukokku”, „100 tundi ettelugemist”)
- Kultuuriüritustega seonduvate väljasõitude korraldamine.

Haldustegevus ja investeringuvajadused

Kõige suuremad investeringuvajadused on seotud Türi asuva struktuuriüksusega.

Kuna maja on vana ja väsinud ning aknaraamid oma aja ära elanud, puhub tuul igast praost sisse. Koristajal on probleeme akende pesemisega, kuna need võivad avamisel lihtsalt eest ära kukkuda.

Ka on mure ventilatsiooniga- õigemini selle puudumisega. Suvel on raamatukogus 40 soojakraadi. Uksed aknad on küll lõpuks lahti, aga suurt abi sellest pole, kui väljas on palav. Töötada sellistes tingimustes on halb. Minu hinnangul oleks abi isegi konditsioneeridest. Võtan hinnapakkumised, siis selgub, kas saame sellega juba 2019. aastal tegeleda või jäävad tulevikku.

Kolmas suur mure on seotud valgustusega. Kuna raamatukogul on väikesed aknad ja töötajate terve päev möödub arvuti taga, on korralik valgustus väga oluline. Kuna ettekirjutuse tegi ka töötervishoiuarst, siis esmane ülesanne ongi kontrollida valgustuse sobivust ja seejärel astuda vajalikud sammud.

2018. aastal alustati Türi värskendusremondiga. Alustuseks said uue ilme lugemistoad ning lastetuba. Lastetuba on plaanis hakata laupäeviti soovijatele ka väikese tasu eest välja rentima. 2019. aasta suvel värvime ära ülejäänud raamatukogu.

Värskendusremonte vajavad ka Oisu ja Kabala raamatukogud.

Oisu raamatukogu ruumid asuvad Retla- Kabala Kooli uues juurdeehituse osas, mis valmis 1999. aastal. Ruumid on soojad ja valgusküllased. 2018. aastal telliti Oisu raamatukogule põrandate süvapesu ning vahatamine, mis pikendab põrandate head seisukorda. Samas hakkab aegamisi seintelt värv kooruma, mis rikub ruumi välisilmet.

Kabala raamatukogu asub Kabala Rahvamajaga ühes hoones 2. korrusel. Seal on lokaalne keskküte. Kabala raamatukogu oli aastaid hädas trepiga, mis oli liiga järsk ja millel puudusid käsipuud. 2018. aastal sai paigaldatud trepikäsipuud ja remontisime raamatukogu välistrepi, mistõttu on lugejatel nüüd mugavam raamatukokku pääseda. Mure on välisfassaadiga, mis on raamatukoguhoidja sõnul varisemisohtlik.

Türi Raamatukogu struktuuriüksustest on kindlasti kõige paremas korras hetkel Kahala raamatukogu, kus lõppes paar aastat tagasi remont. Ruumid on soojad ja avarad. Raamatukogu kütab õhksoojuspump.

Üha enam hakkab struktuuriüksustes tunda andma ruumipuudus. Eriti terav on see Laupal, Oisus ja Türi. Türi ei mahu raamatud enam riiulitesse ära, samas lugejaid on palju ja seega nõudlus kirjanduse järele samuti. Ka ürituste ja koolituste läbiviimiseks napib ruumi. Laupa raamatukogu, mis asub Laupa Põhikooliga ühes majas, peab kasutama ürituste ja raamatukogutundide läbiviimiseks kooli ruume, kuna raamatukogus lihtsalt pole kohta. Oisu raamatukogu viib samuti oma suuremad üritused läbi kooli koridoris.

2018. aastal kujundati raamatukoguhoidja Triinu Epliku eestvõtmisel koostöös Türi Päevakeskusega Türi raamatukoguesisele platsile raamatukogu väliala. Selleks muretseti euroalused, mis Türi Päevakeskuse klientide abiga kaeti rõõmsatoonilist Türi kihelkonnavärvidega. Päevakeskuse kliendid meisterdasid meile ka raamatukastid, milledest sai panna kokku riiulid. Nii said meie lugejad terve suvi nautida raamatute ja ajalehtede lugemist ka väljas. Riiulitesse panime annetatud raamatud, mida külastajad võisid endale kojuviimiseks võtta. Väliialal on võimalus ka näitusi korraldada. Välinäitused kujunesid populaarseteks ja said meie lugejatelt väga positiivse hinnangu.

Raamatukoguesisele rõõmsa välisilme andmiseks istutasime lillepottidesse lilled, mis sai samuti lugejatelt palju positiivset tagasisidet.

Projektid

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Ürituste sarja "Kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta" läbiviimine. (Järvamaa Kultuurkapital)	1.01.2018-11.04.2018	315	455
Tähistame koos naabritega kodumaa juubeliaastat. (Järvamaa Kultuurkapital)	2.04.2018-21.05.2018	100	310
Lapsed suvel lugema! (Järvamaa Kultuurkapital)	2.04.2018-31.08.2018	200	450
Näituse "Oisu raamatukogu läbi sajandi" korraldamine ja läbiviimine	2.04.2018-28.09.2018	400	660
Ülevaade tänapäeva Eesti naisest kirjanduses. (Järvamaa Kultuurkapital)	1.10.2018-7.12.2018	310	490
Südamekuu. Liigu kogu südamest (Järvamaa Tervisenõukogu)	25.04.2018	42	42
Kokku		1367	2407

Projektitaotlusi tegime Järvamaa Kultuurkapitalile. Projektidest saadav toetus on raamatukoguürituste korraldamiseks väga vajalik lisaraha. Üle poole meie üritustele kuuluvatest rahadest tuleb projektidest. Põhiosa projektirahadest taotleme kirjanike kutsumiseks, suvelugemise korraldamiseks, näituste korraldamiseks. 2018. aastal kasutasime projektirahasid ka juubeliürituste korraldamiseks Oisus. Kõikidest projektidest ei saanud me alati täissummat: kolme projekti rahastati osaliselt. Projektide abil tehtud ürituste ning tegevustega oleme saanud endale juurde hulgaliselt külastajaid, meie lugejad on saanud juurde palju teadmisi, oskusi.

2019. aastaks oleme saanud huvihariduse jaoks raha 2500 eurot. Selle eest ostame digiklaveri, et anda muusikakooli õpilastele võimalus esinemiskogemuste saamiseks, samuti osta 3D joonistusvahendid ja graafikalaud noorte kunstiringi läbiviimiseks.

Kultuurkapitalilt saime 2019. aasta esimese kolme kuu tegevuste jaoks 370 eurot.

Komplekteerimine ja lugejateenindus

Jätakuvalt püüame pakkuda oma lugejatele võimalikku parimat teenust. Väga palju kasutatakse lugejateeninduses personaalset lähenemist, mis tähendab, et iga lugeja jaoks võetakse aega, et välja selgitada tema lugemiseelistused, soovid ja ootused raamatukogule. Selline lugejatesse suhtumine on toonud kaasa meie külastajate suure rahulolu raamatukoguhoidjate tööga.

2018. aastal korraldati üldhariduskoolides rahuloluküsitlused, milles muuhulgas küsiti, kuidas ollakse rahul kooli raamatukoguga. Laupa Põhikooli 4.klasside õpilaste vastustest selgus, et nende rahulolu raamatukoguga oli kõrgem, kui vabariigis keskmiselt. Sarnane rahulolu valitses ka Oisus õppivate laste seas Oisu raamatukoguga.

2016

Raamatukogu nimi	Raamatud	Lugejad	Külastused	Laenutused	Elanike arv 31.12.2015
Türi	66589	2 059	30 856	63 101	6 116
Oisu	27 399	375	12 228	15 076	1 153
Laupa	14 286	224	8 543	4 330	1 207
Kabala	14 459	154	2 123	3 956	440
Kahala	16 971	75	3 758	10 809	316

2017

Raamatukogu nimi	Raamatud	Lugejad	Külastused	Laenutused	Elanike arv 31.12.2016
Türi	59 350	2 214	36 129	68 773	6 116
Oisu	28 032	394	12 543	13 638	1 153
Laupa	14 760	209	9 716	4 523	1 207
Kabala	10 718	110	2 297	4 047	440
Kahala	7 677	94	3 789	8 258	316

2018

Raamatukogu nimi	Raamatud	Lugejad	Külastused	Laenutused kokku	Elanike arv 31.12.2017
Türi	60 686	2 198	35 575	81 139	5 988
Oisu	28 075	385	11 468	13 067	1 172
Laupa	15 068	211	10 482	5 654	1 199
Kabala	10 906	114	2 773	6 434	432
Kahala	7 818	77	4 669	9 689	308

Vaadates üldtabelit koos kõikide harukogudega, näeme, et sel aastal enam uusi lugejaid juurde ei tulnud, hoopis vähenes 1,19%. Eelmisel aastal tegime palju selgitustööd oma lugejate seas, et teha kõikidele lugejatele oma lugejakaardid. Aga - kahjuks elame vananevas ühiskonnas ja paraku annab see tunda ka raamatukogus, kuna suurem osa meie lugejaskonnast on eakamad inimesed. Lapsi nii palju juurde ei tule kui eakaid eest ära kaob.

Põhjult rõõmustada 2018. aastal oli Laupa raamatukoguhoidjal Liinal ja Kabala raamatukoguhoidjal Ulvil, sest nende kogudes lugejate arv tõusis: Laupa raamatukogus (2 in) ja Kabala raamatukogus (13 in).

Küll aga tõusis raamatukogude külastatavuse (0,76%) ja laenutuste (1,84%) arv. Ilmselgelt on nende numbrite tõusu taga raamatukoguhoidjate tubli ja järjepidev töö lugejate teenindamisel, ürituste korraldamisel.

Raamatufond

-annetuste osakaal kogude juurdekasvust

2018. aastal soetati juurde 2658 eksemplari raamatuid, neist ostudena 2368 ning kingitusena saime 290 raamatut, mis teeb 10,91% kogude juurdekasvust.

-kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Aastas tehti 84074 kojulaenutust, millest laste- ja ilukirjanduse osakaal oli 58,22% ja ajalehti/ajakirjade laenusprotsent oli 28,85%.

Võõrkeelse kirjanduse laenus moodustas kogulaenutusest 1,48%.

Türi Raamatukogu komplekteerib oma kogud Järvamaa Keskraamatukogu vahendusel. Komplekteerimisel lähtume rahvaraamatukogude komplekteerimise põhimõtetest. Tellimusi koostades proovime arvestada kõikide lugejarühmade soove. Iga struktuuriüksus tellib teavikuid ka oma lugejate soovidest lähtuvalt. Näiteks Oisu ja Laupa raamatukogud asuvad koolimajades, on neil raamatute tellimisel pöhirõhk noorte ja lastekirjandusel, samuti teatmeteostel. Türi raamatukogu kui valla suurim, püüab pakkuda võimalikult mitmekesist lugemisvara: nii telliti lugejatele suur valik inglisekeelset noortekirjandust, väikelaste pappraamatud vahetati peaaegu terves ulatuses välja (vanad olid väga räbaldunud ja katkised). Väga palju kingitakse uusi raamatuid. Kinkijateks on nii kirjastused kui ka eraisikud. Kallimad raamatud, millele on meie hinnangul vähem lugejaid, tellime hiljem, järelkomplekteerimise teel.

Perioodika

Türi Raamatukogu kõik struktuuriüksused pakuvad väga korralikku valikut perioodikast. Leian, et kõiki pakutavaid perioodilisi väljaandeid pole võimalik ega vajalikki tellida raamatukogudesse. Kõikidele raamatukogudele telliti ja osteti just neid ajalehti/ajakirju, mida raamatukoguhoidjad soovisid. Ainus raamatukogu, kus vähenes perioodika tellimine on Türil asuv struktuuriüksus, kus loobuti maakonnalehtedest. 2019. aastast saab raamatukogus lugeda maakonnalehtedest vaid kohalikku, Järva maakonna lehte. Kuna väga paljud maakonnalehed avanevad ka internetis kõikidele huvilistele, ei näinud vajadust tellida lehti, mida loeb raamatukogus heal juhul vaid üks- kaks lugejat.

2018. aastal kulus perioodikale kokku 7716 eurot. Türi Raamatukogu komplekteeris 2018. aastaks 152 aastakäiku ajakirju ning 31 aastakäiku ajalehti.

Koduteenindus

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	262	1	17

Üha enam pakutakse Türi Raamatukogudes koduteenindust. Kõige enam on koduteenindust pakkunud Kabala raamatukoguhoidja Ulvi Praks, kes viib raamatuid ja ajakirju/ajalehti Kabala Sotsiaalmajja (132 korral). Kahala raamatukoguhoidja Anneli Jaasma viis viiele eakale raamatuid koju 50 korral. Ka Oisu raamatukoguhoidjad viivad vajadusel oma lugejatele raamatuid koju. Türi raamatukoguhoidjatest viivad enim raamatuid lugejatele koju Triinu Eplik ning Astrid Karpender. Põhiliselt viiakse raamatuid vanuritemajja. Tasapisi on hakanud meile ka koduteenust soovivaid lugejaid juurde tulema, mis tähendab, et meie infotöö on kandnud vilja.

AIPi kasutatavus

Türi Raamatukogu kõikides struktuuriüksustes on soovijatel võimalik kasutada internetti, mille kaudu on ligipääs ka avalikule teabele. Vajadusel abistavad raamatukoguhoidjad lugejaid vajaliku info leidmisel. AIPi kasutatavus on langenud, kuna paljud kasutavad enda nutiseadmeid või sülearvuteid. Raamatukogude wi-fit kasutatakse usinalt nii nutiseadmetes kui sülearvutiga tööd tehes. Rohkem leiab AIP kasutamist Oisu ja Kahala raamatukogudes, kus kasutajateks on lapsed. Türi raamatukogus ei saa lapsed enam AIPis mängida arvutimänge. Küll aga saavad nad kasutada arvuteid koolitööde tegemisel.

Raamatukogu AIPi kasutati 2018. aastal 6372 korral. Kõige enam kasutati AIPi Oisus, kus ülekaalukalt olid kasutajateks lapsed (3079 korral). Ka Kabalas ja Kahalas oli AIPi kasutatavus suurem laste poolt. Laupal oli kasutajaid (lapsed+ täiskasvanud) võrdselt ning Türil kasutasid AIPi põhiliselt täiskasvanud (1230 korral).

Türi Raamatukogu sai „Uus algus“ projekti kaudu koolituste läbiviimiseks kolm sülearvutit. Sülearvuteid saavad kasutada kõik Türi struktuuriüksused, kes soovivad digikoolitusi läbi viia.

Kõik raamatukogud korraldavad nii individuaal- kui grupikoolitusi arvutikasutajatele. Inimesed on sellise võimaluse eest väga tänulikud.

Laste-ja noorteteenindus s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Türi Raamatukogu kõik raamatukoguhoidjad tegelevad uute noorte lugejate lugemisharjumuste tekitamise ja arendamisega

Oisu ja Türi raamatukogud osalesid ettevõtmises „100 tundi ettelugemist“, kus loeti lastele ette raamatuid, tehti sellest pilt ning postitati vastavasse keskkonda.

Raamatukogus käib järjepidev töö lastes ja noortes raamatute ja lugemise vastu huvi tekitamiseks. Selleks korraldatakse Türi raamatukogus teist aastat igas kuus lastehommikuid, kus alati on erinevate teemadega seotud vastavad raamatud. Samuti on leidnud oma kindla koha laste südames suvelugemine. Lugemisharjumuste kujundamiseks korraldab Türi Raamatukogu teist aastat ülevallalist suvelugemist, kus tublimatele lugejatele on välja pandud korralik auhinnafond. Kutsume külla kirjanikke, kes lastele räägivad oma tööst, raamatutest. Tegevusi pakutakse ka vaheaegadel: filmiõhtud, lauamänguõhtud, ettelugemisõhtud. 2018. aastal töötas Türi raamatukoguhoidja Triinu Eplik välja teemakaardid, kus tutvustatakse erinevate teemade kaupa põnevamaid lasteraamatuid. Terve 2018 aasta oli lastel võimalus ette lugeda ka lugemiskoer Zaffile.

Kõik raamatukogud tähistavad erinevate tegevustega emakeelepäeva. Oisu, Laupa ja Kabala raamatukogudel on väga hea koostöö õpetajatega, kelledega mõeldakse välja erinevaid tegevusi ja teematunde. Oisu ja Laupa raamatukogude noored lugejad osalevad sageli maakondlikel ettelugemisvõistlustel. Mõlema raamatukogude lugejad võtavad agaralt osa ka Nukitsa konkursi hääletamistest. Ka need on lugemisharjumusi arendavad ja kujundavad tegevused, kuna hääletamisel ei saa ju valida parimat kirjanikku või illustraatorit umbes- ikka peab ju ka tutvuma nende loominguga. Ja siin ongi meie raamatukoguhoidjad suureks abiks lastele. Veel said Laupa noored lugejad tutvuda veel A. Perviku, E. Raua, E. Niidu, H. Käo loominguga.

Väga tore ettevõtmine oli Laupa raamatukogus, kus EV100 raames korraldati lugemisprojekt „100 õit sünnipäevaks“. Sellest lugemisvõistlusest võtsid osa lõpuks nii õpetajad kui õpilased.

2018. a. põnevamad tegevused ja üritused lastele

Türi Raamatukogu suvelugemine, millest võttis osa ligi 70 last üle valla ning kes lugesid suve jooksul kokku ligikaudu 650 raamatut. Suvelugemise lõpetamisel korraldati lastele suur pidu tordisöömisega. Lastele oli organiseeritud erinevad tegevused nagu meisterdamine ja mängud, teha sai lasta endale näomaalinguid. Lastega tuli kohtuma ka kirjanik Markus Saksatamm, kes luges oma uusi jutte ning jagas lastele „Tähekese” ajakirju.

Väga vahvad olid Tiina Linamägi eestvedamisel toimuvad lastehommikud, kuhu iga korraga tuli lapsi aina juurde. Meeldejäävaimad olid „Väike nõid”, „Detektiivihommik”, „Nalja nabani”, „Jõulukuu lastehommik”. Kõik lastehommikud on seotud raamatutega, lisaks käeline ja mänguline tegevus. Jõulukuu lastehommikul esitasid raamatukoguhoidja Tiina ja Astrid lastele jõuluteemalise nukuetenduse. Pärast said ka lapsed end proovile panna ja näitemängu teha. Raamatukoguhoidjad laiendasid oma tegevust ka majast väljapoole, käies suvel Murumoori mängupargis lasteüritusel ja sügisel „Õunafestivalil“ lastega meisterdamas. Ka hooaja esimene lastehommik viidi läbi Murumoori mängupargis, kus lapsed said lahendada mõistatusi, lugeda raamatuid ja nautida ettelugemist.

„Väikese nõia” lastehommikule tulid lapsed nõidadeks kostümeeritult. Loeti nõiajuttu ning mängiti nõiamänge- ja tantse, lasti hea maitsta nõiajoogil-söögil.

Türi Raamatukoguhoidja Katrin Vooremäe tutvustas lastele Eno Raua lapsepõlve ja eluolu ning tema raamatuid.

Türi Raamatukogu külastas noorsookirjanik Ene Sepp, kes rääkis noortele väga huvitavalt endast ja oma raamatute saamislugudest. Kuna kõik noored olid lugenud tema raamatuid, esitati hulgaliselt küsimusi nii raamatute kui ka üldiselt kirjaniku maailmavaadete kohta.

Pärimusaasta raames korraldasid Kabala ja Türi Raamatukogud vahvad töötoad, kus lapsed said aimu ja ka ise proovida, kuidas elu vanasti käis.

Kabala Raamatukogus said lapsed ise kangast kududa, tutvusid söetriikrauaga, jahvatasid vanaaegse kohvimasinaga kohvi, tegid soolavõid, mis maitstes eriti hästi kodusküpsetatud leiva peal. Lisaks olid õpetajad otsinud lastele toremaid vana-aja ringmänge, mida siis üheskoos mängiti.

Türi Raamatukogus oli Villapäev, kus lapsed said ise villa kraasida, ning hiljem villa ka vokiga lõngaks kedrata. Käsitöölised Reet, Maie ning Imbi näitasid lastele, kui palju erinevaid asju saab teha villast ja lõngast ning lapsed said ka ise proovida heegeldada ja viltida.

Laupa Raamatukogus oli 2018. aasta tähtsündmus lugemisprojekt „100 õit sünnipäevaks”, mille eesmärgiks oli läbi lugeda 100 raamatut. Eesmärk ületati ning läbi loeti lausa 267 raamatut. Kokku osales lugemisel 63 last. Kõikidele tublidele lugemismängust osavõtjatele oli külla kutsutud jutuvestja Piret Päär. Peaa hinnaks oli sõit Eesti lastekirjanduse Keskusesse Nukitsa konkursi pidulikele lõpetamisele.

EV 100 puhul korraldas Laupa Raamatukoguhoidja Liina ilukirjavõistluse, millest võtsid osa 1.-5. klasside õpilased. Tööd pandi välja raamatukokku ja neid said siis Raamatukogu külatajad hinnata.

Tore oli kohtumine ka Kätlin Kaldmaaga, kes lisaks oma raamatute tutvustamisele rääkis ka Islandist ja laulis.

Oisus oli samuti mitu suuremat üritust. Külaskäis Ugala teatri näitleja ja lastekirjanik Kadri Lepp, kes tutvustas oma raamatuid ning luges ette neist katkendeid. Peale kirjaniku külaskäiku tõusis hüppeliselt laste huvi tema loominguga vastu ning raamatutele tekkis isegi väikene järjekord.

Alati lasterohke üritus on koostöös kooliga läbiviidud Trallipäev, kus raamatukogu on esindatud oma tegeluspunktiga, kus sel korral oli laste ülesandeks segipaisatud luuleridadest kokku panna Leelo Tungla luuletus „Uudis kuudis”.

Koostöös kooliga toimus raamatukogus ka kõnevõistlus „Eesti...”, kus õpilased esitasid kodus ettevalmistatud kõnesid.

Traditsiooniline on Oisukandipäeval raamatukogu nuputamise ja meisterdamise töötuba, millest võttis osa 29 last ja 20 täiskasvanut.

Üritused ja tegevused täiskasvanutele

Raamatukogu pakub üha enam oma põhitegevusele lisaks erinevaid kultuurisündmusi.

Nii sai Türi raamatukogus 2018. aastal rohkelt muusikat kuulata. Esimest korda võttis raamatukogu osa 1. oktoobril toimuvast rahvusvahelisest muusikapäevast. Selle sündmuse raames esinesid Türi Muusikakooli flöödiõpilased ja pianist Marju Riisikamp.

Väga huvitav oli Peeter Volkonski poolt läbi viidud muusikakuulamise õhtu, kus tulid ettemängimisele Süüria armastuslaulud. Tore oli see, et lisaks kohalikele elanikele võtsid sellest üritusest osa ka Türil elavad süürlased, kes jagasid ka teistele kuulajatele oma teadmisi süüria muusikast.

Oma kultuuriprogrammiga esinesid kevadel luuletaja Triin Soomets ja muusik Tiit Born.

Jätkuvalt populaarsed olid reisiõhtud. On ütlemata meeldiv, et inimesed ka ise võtavad meiega ühendust ja pakuvad end reisiohtule rääkima. Kõige enam meelitas huvilisi kokku maailmarändur Tiit Pruuli, keda oli tulnud kuulama lausa rekordarv inimesi.

Alati pakuvad lugejatele huvi ka kirjanikega kohtumised. 2018. aastal käisid lugejatega kohtumas Maarja Kangro, Elme Väljaste, Ene Sepp, Kätlin Kaldmaa, Kadri Lepp, Markus Saksatamm.

Oma raamatuid esitlesid Maris Mägi („Joonistatud mina”) Kabala raamatukogus, Tiina Tamman („Pärandus”) ja Ago Pärtelpoeg („Heino Noor. Elamise pikad varjud”) Türi raamatukogus.

Raamatukoguhoidja Kersti Eenmaa eestvedamisel käib Türi raamatukogus koos ka kirjandushuvilistest koosnev „Kultuuriklubi”, kus räägitakse ja arutletakse raamatute üle.

Koostöös lugejatega jätkub teatrikülastuste organiseerimine. 2018. aastal käidi Pärnus „Endla” teatris vaatamas lavastust „Mitte praegu, kallid”, Rakveres vaatamas etendust „Hullemast hullem” ja Narvas suvelavastust „Kremlis ööbikud”.

Türi raamatukogu osales südamenädala projektis, mille käigus võeti ette koos lugejatega kirjanduslik jalutuskäik Türi linna kirjanike nimedega seotud tänavatel. Hoolimata väga kõledast ja vihmasest ilmast, kogunes osalejaid parasjagu ja matk kulges rõõmsas meeleolus.

Peaaegu kõikides raamatukogudes on võimalik näha erinevaid näitusi.

Raamatukogud osalesid ka programmis „Kunst raamatukokku”, mille raames sai näha mitmeid põnevaid näitusi. Oisus sai näha kohaliku noore kunstniku Zidgr Sparkles'i tööde näitust ning Elina Penti pliiatsijoonistuste ja disainitud kleitide näitust. Türi raamatukogus oli

üleval noore ilmavaatleja Kairo Kiitsaki loodusfotode näitus „Salapärane pilveriik“. Sama näitus rändas hiljem edasi Oisu raamatukokku sealseid lugejaid rõõmustama. Türi lugejad said samal ajal vaadata Zidgr Sparkles`i näitust Türi struktuuriüksuses. Vaadata sai ka Paide Huvikooli noorte näitust „Noorte näitus II“. Sellel näitusel olid vaatamiseks noorte kunstnike maalid ja taiesed. Väga põnev oli Türi struktuuriüksuses väljapandud lugeja Kazimera Vellemaa sügiseteemaline meisterduste näitus. Oma loodusfotosid esitles Türi raamatukogu ka Türi Rahvalehe toimetaja Teet Reier.

2018. aastast on raamatukogu välialale kujundatud näituseala, kus osutusid kõige populaarsemateks väljapanekuteks fotonäitus „Meie inimesed ja kass ka“ ning „Lapsepõlvst tuleme me kõik“.

Türi Raamatukogu üheks eesmärgiks on raamatukogude kujundamine kogukonnakeskuseks, kus inimene saab laenutada raamatuid, lugeda ajalehti, teha tööd, nautida erinevaid kultuurisündmusi ning näitusi.

Näiteks Kahalas on raamatukogu ainus kooskäimiskoht külaelanikele. Raamatukoguhoidja Anneli Jaasma organiseerib oma lugejatele väljasõite, igakuiseid kooskäimisi ühistegevusteks, kutsub külla kirjanikke. Kahala raamatukogus oli üleval ka kohaliku noore kunstitudengi Kristi Vendelini tööde näitus, mida käis uudistamas kokku 98 inimest. Alati võetakse Kahalas soojalt vastu ka kirjanikke. Elme Väljaste külaskäik pakkus huvi nii noortele kui ka eakamatele.

Oisu raamatukogus toimusid terve aasta vältel suured juubeliüritused, mis olid mõeldud kõikidele sihtgruppidele. Raamatukoguhoidja Heli Petrovitsi väga tubli projektikirjutamise tulemusena sai Oisu kogukond endale väga palju elukeskkonda rikastavaid vahendeid, nii mõnedki neist leidsid koha raamatukogus. Nii näiteks sai Oisu raamatukogu vitriinkapi, kus eksponeeriti J. Lintropi ja E. Idla elu ja tegevust tutvustavaid materjale. Lisaks sai raamatukokku veel uus smart- televiisor, lamineerija ning kaartide meisterdamise masin. Kõiki neid vahendeid kasutati ka raamatukogutegevustes. Järvamaa Kultuurkapitali toetusel sai Oisu raamatukogu ajaloostendid, kus oli kajastatud raamatukogu ajalugu läbi sajandi.

Oisu 100 raames toimus ka mitmeid üritusi, nagu „Suur ajaloopäev“. Oisukandi ajaloost, seltside ja raamatukogude tekkimisest ning kohalikku päritolu kultuuritegelaste rollist toleaegses ühiskonnas oli kutsutud kõnelema Tartu Ülikooli ajaloo professor Ago Pajur. Kuulajad nautisid ladusa ja humoorika jutuga ajaloolase ettekannet ja pärast ametliku osa lõppu jätkus huvilistega väike vestlusring veel mõnda aega. Üritust ilmestas näitus „Kapist välja – raamatukogu varasemal ajal“ põnevatest vanadest raamatukogu materjalidest ja raamatutest.

Juubeliüritused kulmineerusid suure peoga. Sünnipäevale olid oodatud kõik raamatukogu sõbrad, kellele raamatukogu tegemised korda lähevad – lugejad, endised töötajad, raamatukogu toetajad ja koostööpartnerid. Koos tehti ajalooline rännak minevikust tänapäeva, saatjaks muusikapalad, laulud ja luuletused raamatukogu lugejatelt. Peo kulgedes sai juubilari õnnitleda ja talle pikka iga soovida, süüa imemaitavat sünnipäevatorti, vaadata smart-telerist pildigaleriid raamatukogu endistest aegadest ja juttu puhuda.

Kabala raamatukoguhoidja Ulvi eestvõtmisel paigutati Kabalasse JutuPeatuse tahvel. Tegemist oli siis Tartu Linnaraamatukogu projektiga EV100 sünnipäeva puhul. Veel sai Kabala raamatukogus vaadata mitmeid näitusi /väljapanekuid. Suurim neist oli Mirjam Aani maalinäitus ning raamatunäitus „ Vanu kooliõpikuid meie lugejate kodudest”. Kahala raamatukogus toimus ka kohaliku elaniku Maris Mägi raamatu „Joonistatud mina” esitus.

Oisu, Laupa, Kabala ja Türi struktuuriüksused teevad tihedat koostööd õppeasutustega (koolid, lasteaiad), huvikoolidega, päevakeskusega, sotsiaaltöökeskusega.

Koostöös õpetajatega arutatakse sageli läbi teemad ja tegevused, mida tahetakse õpilastele pakkuda. Samuti tehakse koolidega koostööd kirjanike külla kutsumisel. Tihti soovivad õpetajad lugeda lastel just selle kirjaniku teoseid, keda plaanitakse külla kutsuda.

Türi struktuuriüksusel on väga hea koostöö Türi Päevakeskusega, kelle kliendid koos juhendajaga aitasid raamatukoguhoidjaid õueala kujundamisel ning meisterdasid raamatukogule tööharjutuse käigus uued näituseriivlid. Raamatukogu omakorda korraldas Päevakeskuse klientide tööd/meisterdustest heategevusliku näitusmüügi.

Väga meeldiv on koostöö ka Türi Muusikakooliga, eesotsas direktori Silja Aaviku ja õppealajuhataja Helen Otiga, kelle õpilasi kutsume raamatukogusse esinema.

Paide Huvikooli õpilased korraldavad Türi raamatukogus oma kunstitööde näitusi, koostöö jätkub ka 2019. aastal.

Laupa raamatukogu osales 2018. aastal kolmes Laupa põhikooli toetuseks korraldatud allkirjade kogumise kampanias. Kahel korral korraldati Türi valla kaasava eelarve hääletus, kus oma projektidega oli esindatud ka Laupa põhikool. Lisaks e-hääletusele said huvilised sobivale projektile oma hääle anda Türi valla raamatukogudes kirjalikult. Esimesel korral Laupa kooli väljõusaali projekt ülekaalukalt võitis, teisel korral saadi tubli teine koht. Seoses Türi valla kavandatava koolireformiga algatas rahvas Laupa kooli toetuseks allkirjade kogumise, mille vastu sai rahvas oma hääle anda ka Laupa raamatukogus.

Oisu raamatukogu toimib tõelise kogukonnakeskusena, tehes koostööd paljude kohalike asutustega (Oisu Rahvamaja, MTÜ Okas jne) ning lüües kaasa kogukonnaüritustel nagu Oisukandipäev. Veel tegi Oisu raamatukogu koostööd Järvamaa Muuseumiga, kust saadi materjale J. Lintropi näituse korraldamiseks.

Raamatukogudes toimusid ka mitmed töö- ja õpitoad, meeldejäävaimad neist olid Oisus läbiviidud termokahanevast plastist prusside ja võtmehoidjate meisterdamine ja, Kahala raamatukogus Kazimera Vellemaa poolt läbiviidud klaasmosaiigi töötuba.

Raamatukogus tegevusi ja üritusi läbi viia on suur rõõm, kuna meie külastajad on kõik meie poolt pakutu hästi vastu võtnud. Kõik üritused on läinud pea täissaalile. Muret tekitab mõnikord hoopis ruumipuudus ürituste läbiviimiseks.

Koostöö teiste raamatukogudega

Kõige enam tehakse hetkel koostööd raamatulaenuvõtte vallas. Eriti agaralt vahetavad raamatuid Türi ja Kärü raamatukogud. Samuti toimib väga hea raamatuvahetus ka kõigi teiste raamatukogudega maakonnas. Kaugematest raamatukogudest oleme laenutanud ka Rahvusraamatukogust ja Rapla Keskraamatukogust.

Igal aastal teeme õppekäike teistesse suurematesse raamatukogudesse kogemuste saamiseks. 2018. aastal käisime Vändras ja Pärnus. Ka ise võtsime vastu Pärnumaa raamatukoguhoidjaid. Samuti käisid Heli Petrovits ja Astrid Karpender Triin Väina kutsel jagamas raamatukogude ühinemiskogemusi Järva valla raamatukoguhoidjatele.

2019. aasta tegevused

- Jätkub kogude korrastamine;
- Lugejatele võimalikult mitmekesise lugemisvara komplekteerimine;
- Raamatukogude kujundamine kogukonnakeskusteks;
- Türi struktuuriüksuses avariilite saalis värskendusremondi tegemine;
- Võimalusel Türi raamatukokku konditsioneeride paigaldamine
- Jätkub Türi Raamatukogule arengukava tegemine;
- Lastes ja noortes lugemisharjumuste tekitamine ja kujundamine läbi erinevate projektide;
- Töötajate koolitamine;
- Jätkuv koostöö erinevate asutuste ja kogukonna vahel;
- Projektiürituste jätkutegevused.

Astrid Karpender
Türi Raamatukogu direktor
/allkirjastatud digitaalselt/